

သာသနာ- ၂၅၆၁

သက္ကရာဇ်-၁၃၇၉

နယ်ချုပ် ပါဠိပါဠိလွှတ်ကမ္ဘိုင်

ကို

နယ်ပွိတ်ရမ္မာင်ဂစိုတ်ပါဠိ

ဘာသာမန် / ဗွာ

ညးမဂ္ဂါဟ္မောံ

ရာမညတေဇာ

ဘာကမန်၊ ချင်ဇြပ်ဗု

မာတိကာ

လျှောက်	ပဏူပရာ	ပုဂံလိပ်
	နိဒါန်း (နယ်ချုပ် ပါဠိပါဠိလွှဲကံဂမ္ဘိုင်)	က
၁။	အကွပ်(၄၁)မ	၁
၂။	ဗိုပိရသသွို, ဒီယသွို	၂
၃။	ဗိုပိဝပ်, အဝပ်	၂
၄။	စီပောက်လွှဲကံအကွပ်	၂
	(သဒိသဒေဘ်-လွှဲကံအကွပ်တုပ်)	
၅။	ဗိုလွှဲကံ ပထမအကွပ်ကိုပထမအကွပ်	၄
၆။	ဗိုလွှဲကံ တတိယအကွပ်ကိုတတိယအကွပ်	၅
၇။	ဗိုလွှဲကံ ပဉ္စမအကွပ်ကိုပဉ္စမအကွပ်	၅
၈။	ဗိုလွှဲကံ အကွပ်အဝပ်ကိုအကွပ်အဝပ်	၅
	(အသဒိသဒေဘ်-လွှဲကံအကွပ်ဟံတုပ်)	
၉။	ဗိုလွှဲကံပထမအကွပ် လျှိုဒုတိယအကွပ်	၆
၁၀။	ဗိုလွှဲကံတတိယအကွပ် လျှိုစတုတ္ထအကွပ်	၆
၁၁။	ဗိုလွှဲကံပဉ္စမအကွပ် လျှို(ပ, ဒု, တ, စ)အကွပ်	၆
၁၂။	ဗိုလွှဲကံပျဉ် လျှိုယအကွပ်	၇
၁၃။	ဗိုလွှဲကံပျဉ် လျှိုရအကွပ်	၉
၁၄။	ဗိုလွှဲကံပျဉ် လျှိုလအကွပ်	၉
၁၅။	ဗိုလွှဲကံပျဉ် လျှိုဝအကွပ်	၁၀
၁၆။	ဗိုလွှဲကံ သပျဉ် လျှိုအကွပ်(တ,န,မ,တြ)	၁၀
၁၇။	ဗိုလွှဲကံပျဉ် လျှိုဟအကွပ်	၁၁

အဆက်မာတိကာ

လျှောက်	ပစ္စုပရာ	မုက်လိပ်
	(နယ်ပိုင်တရများဂစိုတ်ပါဠိ ဘာသာမန်)	
၁၈။	ဗိုပါ်ဗျဉ် နှိဂစိုတ်/ဟွံနှိဂစိုတ်	၁၂
၁၉။	အကွာရ်ဂစိုတ် ကျောံရများ(၇)သ်	၁၂
၂၀။	ဂစိုတ်ဂမ့ိုင် ကျောံသွံ	၁၃
၂၁။	နိဂဟိတ်(ဗိန္ဒု)ကျောံရများ	၁၅
	(ပါဠိအသတ် အသံထွက်နည်း)	
၂၂။	ပထမအကွာရာအသတ်	၁၇
၂၃။	တတိယအကွာရာအသတ်	၁၇
၂၄။	ပဉ္စမအကွာရာအသတ်	၁၇
၂၅။	ယ, လ, သ အသတ်	၁၇/၁၈
၂၆။	က္က,ဥ သရနှင့် (က, ဂ, စ, ဇ)အသတ်	၁၈
၂၇။	က္က,ဥ သရနှင့် ပဉ္စမအကွာရာအသတ်	၁၈
၂၈။	က္က,ဥ သရနှင့် (ယ, လ, ဋ)အသတ်	၁၈
၂၉။	က္က,ဥ သရနှင့် (သ)အသတ်	၁၉
၃၀။	{ သရနှင့် (က၊ဂ၊စ၊ဇ၊ဋ၊ဌ၊တ၊ဒ၊ပ၊ဗ)အသတ်	၁၉
၃၁။	{ သရနှင့် (ဥ)အသတ်	၁၉
၃၂။	သြသရနှင့် (က၊ဂ၊သ)အသတ်	၁၉
၃၃။	သြသရနှင့် (-င်)အသတ်	၁၉
၃၄။	သြသရနှင့် (ဇ၊ ဋ၊ တ၊ ဒ၊ ပ)အသတ်	၂၀
၃၅။	သြသရနှင့် (ဥ၊ န၊ ဏ၊ မ)အသတ်	၂၀
	နိဂီ	၂၁

နယ်ချုပ် (က) ဂစိုတ်ပါဠိ

နိဒါန်း

လိမ်ဝံ့ ရန်တုံ့ကိုညးဟံ့ကောင်တိုန်လဝ် ပါဠိသဒ္ဒါတအ် ဝံ့ဗိုအာ လိမ်ပါဠိမာန်၊(ဟံ့သောင်သတ်) လေဝ်မံင်လိမ်မန် လိမ်ဗမာဖိုဟ်တဲ ဗိုလိမ်ပါဠိ ဟံ့ဒးဂှ် ဟံ့စေ့ဗိုကွေံကွေံရ၊ ဗိုချူကို ဗိုဗို နယ်ပွဲတ်ရမုာ် နကိုဘာသာမန် ဘာသာဗျာကို ပွဲလိမ်ဝံ့ ထွံက်ထွေးလဝ်ကိုရ၊ လိမ်ဝံ့ စိုန်ရအဲ ညးချူလိမ်ဏံ မိက်ဝံ့ချူ နကိုဘာသာမန်သက်က်ကိုလေဝ် ရမုာ်ဗျာလျိုက် ချူနကိုလိမ်မန်မွဲး နှိတ်အခက်အခဲ နွံတ်ရ၊ ဟိုတ်ဂှ်ရ ပွဲအရာမဗိုပါဠိ နကိုရမုာ်ဗျာဂှ် ညံင်ရမုာ်ဗျာ ဟံ့ဝံ့ယောင်(ဝံ့တိတ်ကူးဖူး) ရန်တုံ့သတ်ဝံ့တဲ ဒုဲမစောန်ထွေးကိုရမုာ်ဗျာဂှ် မွဲးချူထွေးဏာ နကိုဘာသာဗျာဂှ် သွေးအခေါင်ညိ။

လိမ်ဝံ့ သွက်ညးကောင်တိုန် ပါဠိသဒ္ဒါတအ် စိုန်ဂုဟ်မးအောန်ကိုလေဝ် သွက်ညးဟံ့ကောင်တိုန် ပါဠိသဒ္ဒါတအ်မွဲးတေ့ နှိတ်အထံက်အပင် နှိတ်ဒတဲ ဖိုမာန်ရောင်- စေ့ကေတ်စိုတ်သတ်ဏံတဲ ချူလဝ်ရ။

(စိုတ်သုတ်အစောံဟောင် ချူလဝ် တဲ ခိုဟ်တ်ချိုက်ပေင် ဟံ့ယောင်ယာရပုဟ်ဂှ် ဟံ့မိက်သွေး၊ ကိုအခိုင်ညိည လုတ်ရိုင်လိမ်ဏံတဲ သွက်ညးလုတ်တအ် နှိဖိုမဲ့မဲ့သတ်မာန်ဏောင်ဂှ် ပတေ့စေ့ကေတ်စိုတ်ရ။)

မအက္ခရိယောင်ယာကို လညာတ်ရမုာ်ဗိုဗို ဗေတ်ဗေင်ကို ညးမဗို လိမ်တအ် ဆိုညာတ်မွဲး ပွေပ်ဗို ညံင်ရလိမ်ဇကုချူလဝ်ကို ကိုသတိကို မိက်ဝံ့ အာတ်ဏာ လှူညးမဗိုလိမ်တအ် နကိုဂလာန်မွဲး“သွေးအခေါင်မဲ့ဝါညိ”တဲ အုပ်ကွေံနိုဂို ဆဝံ့ရအံ။

ဂလာန်ဒိုင်ဝန် ။ ။ လိမ်ဝံ့ ဝံ့ချူစိုပ်ဒတဲမာန်ဂှ် နိသဲလဝ်ကိုပြကိုဟ် “ပါဠိပါဠိဆင့် ရေးနည်း ဖတ်နည်း, အဘိဓာန်, သဒ္ဒါကစွာယ်”မပွဲ ပြကိုဟ်သတ်ဝံ့တဲ ချူဟွေံ လဝ်ရောင်။

ရာမညတေဇော
ဘာကမန်၊ ချင်ဇြပ်ဗု

နယ်ချုပ် (ဝ) ဂစိတ်ပါဠိ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

နယ်ချုပ် ပါဠိပါဠိလွှဲကံဂမ္ဘိုင်

ပွဲအရာမချုပ် ပါဠိပါဠိလွှဲကံဂမ္ဘိုင် ဝံစီကူးစိစောန်မာန်ဂ်-

၁။ အက္ခရ်ဘာသာပါဠိ(၄၁)မဂ် ဒးတီ၊

၂။ အက္ခရ်ဘာသာပါဠိ(၄၁)မတအ်ဂ် ပွမပါသွီ၊ ဗျဉ်၊

၃။ ပွမပါသွီ ရမျာင်ဂ်၊ ရမျာင်ဂ်၊

၄။ ဗျဉ်ဂ်လေဝ် ဌာန်တုပ်မွဲး သွမဲ့တုဲ ပွမပွေဝံတအ်ဂ်ကို ဗွဲကိုပ်ကွာ ဒးကွိုတ်လဝ်ရ။

အက္ခရ်(၄၁)မတုန်-

သွီ(၈)မ၊ ဗျဉ်(၃၃)မ ပံင်တုဲ န်အက္ခရ်(၄၁)မရ။

သွီ(၈)မတုန်-

အ၊ အာ၊ ဣ၊ ဣ၊ ဥ၊ ဥ၊ ဇ၊ ဇ။

ဗျဉ်(၃၃)မတုန်-

ပထမ	ဒုတိယ	တတိယ	စတုတ္ထ	ပဉ္စမ
က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဇျ	ဉ
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
	ဟ	ဠ	အ	

နယ်ချုပ် (၂) ဂစိုတ်ပါဠိ

ဗိုပါ ရဿသွိုကိုဒီဃသွို

ပှောင်သွို(၈)မတအ်ဂ် -

သွိုရမုာင်ဂို(ရဿ) - (၃)မ

သွိုရမုာင်ဂိုင်(ဒီဃ) - (၅)မ သာ်ဝံ ပါတြးကေတ် အတိုင်သွင်တေံညိ။

ရမုာင်ဂို (ရဿ) - အ၊ ဣ၊ ဥ။

ရမုာင်ဂိုင်(ဒီဃ) - အာ၊ ဣ၊ ဥ၊ ဇ၊ ဩ။

ဗိုပါအကွာ်ဝင်, အဝင်

ပျဉ်မုံကိုဋ္ဌာန်မကြပ်ညောန် ဋ္ဌာန်တုပ်တအ် မပံင်ပှောင်လဝ်ဂ် ဝင်(ဝဂ္ဂ) ညးကော်ခစရ။

ပျဉ်မုံကိုဋ္ဌာန်ဟံင်ကြပ်ညောန် ဋ္ဌာန်ဟံင်တုပ်တအ်ဂ် ပံင်ပှောင်ဟံင်စိ အဝင် (အဝဂ္ဂ) ညးကော်ခစရ။

ပွံန(က)ပျဉ် စိုကိုစိုပ်(မ)ပျဉ်တအ်ဂ် ပျဉ်ဝင်(ဝဂ္ဂ) ညးကော်ခစရ။

ပွံန(ယ)ပျဉ် စိုကိုစိုပ်(အ)ပျဉ်တအ်ဂ် ပျဉ်အဝင်(အဝဂ္ဂ) ညးကော်ခစရ။

စီပှောင်လွံက်အကွာ်

ပှောင်ပျဉ်ဝင်(၂၅)မဂမိုင် -

က၊ စ၊ ငှ၊ တ၊ ပ ပျဉ် (၅)မတအ်ဂ် ပထမအကွာ်ရ။

ခ၊ ဆ၊ ဋ္ဌ၊ ထ၊ ဖ ပျဉ် (၅)မတအ်ဂ် ဒုတိယအကွာ်ရ။

ဂ၊ ဇ၊ ခု၊ ဒ၊ ဗ ပျဉ် (၅)မတအ်ဂ် တတိယအကွာ်ရ။

ဃ၊ ဇု၊ ဗ၊ ဓ၊ ဘ ပျဉ် (၅)မတအ်ဂ် စတုတ္ထအကွာ်ရ။

ငှ၊ ဥ၊ ဏ၊ န၊ မ ပျဉ် (၅)မတအ်ဂ် ပဉ္စမအကွာ် သာ်ဝံ ပါကေတ်ညိ။

ပှောင်ဂ် - ပထမအကွာ်, တတိယအကွာ်, ပဉ္စမအကွာ်တံဂ် ဇေုကိုဇေု လေဝ် (အကွာ်ဇေုကိုအကွာ်ဇေု) လွံက်မာန်မံင်။

နယ်ချုပ် (၃) ဂစိတ်ပါဠိ

ပထမအက္ခရ် လွှဲလွှဲ၊ ဒုတိယအက္ခရ်မာန်၊
တတိယအက္ခရ် လွှဲလွှဲ၊ စတုတ္ထအက္ခရ်မာန်၊
ပဉ္စမအက္ခရ် လွှဲလွှဲ၊ ဗျဉ်ဂတဇကု ပန်မအိုသို လွှဲမာန်အိုတ်ရ။

ပျော်ဗျဉ်အဝင်ဂမိုဉ်-

ယဗျဉ် လွှဲအက္ခရ်ဇကုဇကုလေဝ် ဇကုလွှဲမံင်မာန်တဲ လွှဲယအက္ခရ်
ဗျဉ်တုတ်ဟ်(၁၈)မ လွှဲမံင်မာန်ရ။

(က၊ ခ၊ ဂ၊ ဃ၊ ဇ၊ ဈ၊ ဍ၊ တ၊ ဒ၊ ဓ၊ န၊ ပ၊ ဗ၊ ဘ၊ မ၊ လ၊ သ၊ ဟ)

ရဗျဉ် အက္ခရ်ဇကုဇကု လွှဲမံင်ဟံမာန်တဲ လွှဲရအက္ခရ် ဗျဉ်တုတ်ဟ်
(၇)မ လွှဲမံင်မာန်ရ။

(က၊ ဂ၊ တ၊ ဒ၊ ပ၊ ဗ၊ မ)

လဗျဉ် လွှဲအက္ခရ်ဇကုဇကုလေဝ် ဇကုလွှဲမံင်မာန်တဲ လွှဲလအက္ခရ်
ကဗျဉ်ကို ပဗျဉ် (၂)မ လွှဲမံင်မာန်ရ။

ဝဗျဉ် လွှဲအက္ခရ်ဇကုဇကုလေဝ် ဇကုလွှဲမံင်မာန်တဲ လွှဲဝအက္ခရ်
ဗျဉ်တုတ်ဟ်(၉)မ လွှဲမံင်မာန်ရ။

(က၊ ခ၊ တ၊ ဒ၊ ဓ၊ န၊ ယ၊ သ၊ ဟ)

သဗျဉ် လွှဲအက္ခရ်ဇကုဇကုလေဝ် ဇကုလွှဲမံင်မာန်တဲ လွှဲန၊
မအက္ခရ်လေဝ် လွှဲမံင်မာန်ရ။

ဥ, ဏ, န, မ ပဉ္စမအက္ခရ်(၄)မဝံ လွှဲမံင် လွှဲဟဗျဉ်မာန်ရ၊
ယ, ဝ, ဋ အက္ခရ်တအ်လေဝ် လွှဲမံင်လွှဲဟဗျဉ်မာန်ရ၊ ကာလလွှဲမံင်မူး
ဟဗျဉ် ကွက်တ် နဒန့်ကွက်(၂)ညိ။

နယ်ချုပ် (၄) ဂစိတ်ပါဠိ

	ကွက်	မြှော်	ကွက်	မြှော်	ကွက်
	ပထမ	ဒုတိယ	တတိယ	စတုတ္ထ	ပဉ္စမ
ကဝပ်	က	ခ	ဂ	ဃ	င
စဝပ်	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋဝပ်	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တဝပ်	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပဝပ်	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
အဝပ်	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
		ဟ	ဠ	အ	

အက္ခရ်တုပ် လွှဲကိမ်း “သဒိသဒွေဘ”သိဝံ ညးကော်ခစတဲ
 အက္ခရ်ဟံတုပ် လွှဲကိမ်း “အသဒိသဒွေဘ”သိဝံ ညးကော်ခစဂ် သမ္ဘိညိ။
 (သဒိသ-ဧံမတုပ်၊ အသဒိသ-ဧံဟံတုပ်၊ ဒွေဘ-ပွမထပ်လွှဲကိမ်းအက္ခရ်စါ)

သဒိသဒွေဘ - ပွမလွှဲကိမ်းအက္ခရ်တုပ်

၁။ ဗိုလွှဲကိမ်း ပထမအက္ခရ်ကိုပထမအက္ခရ်-
 (အက္ခရ်မံင်လျှိုက် “ဂစိတ်”သိဝံ သမ္ဘိတဲ လွှဲပိတ်ရမုာ်ညိ၊ အက္ခရ်သွပ်
 ဂ်ဟေင် ပိတ်ရမုာ်ညိ။)

ဗိုလွှဲကိမ်း	ဗိုပြင်	ရမုာ်ဂံင်
က + က = ကွ	(သကွ- သိုင်အိန်)	(သက်က)
စ + စ = စွ	(သစွ- ရေညာ်)	(သစ်စ) (သတ်စ)
ငှ + ငှ = ငှ	(ဝငှ- ဒဒိန်ဝင်)	(ဝင်ငှ) (ဝတ်ငှ)
တ + တ = တွ	(သတွ- သတ်)	(သတ်တ)
ပ + ပ = ပွ	(သပွ- ငြံ)	(သပ်ပ)

နယ်ချုပ် (၅) ဂစိုတ်ပါဠိ

၂။ ဗိုလွံက် တတိယအက္ခရ်ကိုတတိယအက္ခရ်-

- ၀ + ၀ = ၀ (အ၀- ပြဲ) (အဂ်၀) (အက်၀)
- ၉ + ၉ = ၉ (အ၉- တဲ့ဏံ) (အဇ်၉) (အတ်၉)
- ၃ + ၃ = ၃ (အ၃- သျှတ်သွတ်အမျ) (အဗ်၃) (အတ်၃)
- ဒ + ဒ = ဒ (သဒ္ဒ- ရများင်) (သဒ်ဒ) (သတ်ဒ)
- ဗ + ဗ = ဗ (သဗ္ဗ- အလုံအိုသို) (သဗ်ဗ) (သတ်ဗ)

၃။ ဗိုလွံက် ပဉ္စမအက္ခရ်ကိုပဉ္စမအက္ခရ်-

၂ + ၂ = ၂ (အညမည- ရေင်သွံ) (အင်၂ မင်၂) (အန်ညမန်ည)
 (ပွဲဘာသာပါဠိဝံ ည-ဂ် ၂ ဓါမ လွံက်လဝ်ရောင်၊ ပွဲဘာသာမန်တေံ
 ည-ဂ် မွဲမဟောင်ရ။)

- ဏ + ဏ = ဏ (ကဏ္ဍ- ကတောင်) (ကဏ်ဏ) (ကန်ဏ)
- န + န = န (ဆနွ- ကြောင်ဗွန်/ကို) (ဆန်န)
- မ + မ = မ (ကမ္မ- ကံ/ကမောန်ကောင်ကာ) (ကမ်မ)
- င-ဂ် ငကိုင လွံက်တဲ မင်ဂ် ပွဲပါဠိပိဋကတ်ပိ ဟံဝံဆိုကေတ်ရ။

၄။ ဗိုလွံက် အက္ခရ်အဝ်ကိုအက္ခရ်အဝ်-

- ယ + ယ = ယ (သေယျ- ဒုတိက်) (သေယ်ယ) (သေယ)
 - လ + လ = လ (ကလ္လ- စီကူး) (ကလ်လ) (ကန်ဠ)
 - ဝ + ဝ = ဝ (ဝဂ် သုဗ္ဗ၊ ကုဗ္ဗတော-ကုညးမကျောန်) (ကုပ်ဗတော)
 - သ + သ = သ (ကဿက- သွာဝါမှ) (ကသ်သက) (ကတ်သက)
- (ရ, ဠ, အ ပိမဝံ လွံက်လျှူ ရ, ဠ, အ ပုန်ဂ် ဟံဝံရောင်။)

သဒိသဒေဘ် ပန်ဂအံ တဲဆဝံရောင်။

နယ်ချုပ် (၆) ဂစိုတ်ပါဠိ

အသဒိသဒေဘ် - ပွမလွံက်အက္ခရ်ဟုံတုပ်

၁။ ဝိပထမအက္ခရ် လွံက်လ္လျဒုတိယအက္ခရ်-

- က + ခ = ကွ (ယက္ခ- လကိုဟ်) (ယက်ခ)
 - စ + ဆ = စွ (အစ္ဆ- ကို) (အစ်ဆ) (အတ်ဆ)
 - ငှ + ဌ = ဌ (အဌ- ဒွါ) (အင်ဌ) (အတ်ဌ)
- (ဌမှဒ်ဂ် ယဝ်စုတ်ကွိုင်ဒေဝ် ပှောန်မဲ့ပှောန်အပိုမူး ဝါမလွံက် သာ်ဝံ သမ္ဘိ)
- တ + ထ = ထွ (သထွ- သွာကူမိုက်) (သတ်ထ)
 - ပ + ဖ = ပွ (ပုပွ- ပွ) (ပုပ်ဖ)

၂။ ဝိတတိယအက္ခရ် လွံက်လ္လျစတုတ္ထအက္ခရ်-

- ဂ + ဃ = ဝ္ဂ (ဗျဂ္ဂ- ကွ) (ဗျဂ်ဃ) (ဗျက်ဃ)
- ဇ + ဈ = ဇ္ဈ (မဇ္ဈ- လွေဝ်) (မဇ်ဈ) (မတ်ဈ)
- ဍ + ဎ = မ္ဎ (အာကမုန-ပွမတံင်ဂ်) (အာကဉ်ဃန) (အာကတ်ဃန)
- ဒ + ဓ = ဒ္ဓ (သဒ္ဓါ- ပွမလျိုင်ပတေ) (သဒ်ခါ) (သတ်ခါ)
- ဗ + ဘ = ဗ္ဘ (လဗ္ဘတိ- ပံင်ပံင်ကိုဝံရ) (လဗ်ဘတိ) (လပ်ဘတိ)

၃။ ဝိပဉ္စမအက္ခရ် လွံက်လ္လျအက္ခရ်ဂတ(ပ,ဒု,တ,စ) ဝပ်ညးကိုညး-

- ငှ + က = ကံ (ဝကံ- ပွမငိုက်/တိုက်) (ဝင်က)
- ငှ + ခ = ခံ (ကခံ- ပွမသေဟ်ပှာ) (ကင်ခါ)
- ငှ + ဂ = ဂံ (မဂံလ- မှီ) (မင်ဂလ)
- ငှ + ဃ = ဃံ (သဃံ- သင်) (သင်ဃ)
- ဉ + စ = ဓ္စ (ပဓ္စ- မသုန်) (ပင်စ) (ပန်စ)
- ဉ + ဆ = ဆ္စ (ဉ္စ- ပွမဂှါသို) (ဉင်ဆ) (ဉန်ဆ) (အုန်ဆ)
- ဉ + ဇ = ဇ္ဇ (အဇ္ဇန- ယန်မတ်) (အင်ဇန) (အန်ဇန)
- ဉ + ဈ = ဈ္ဈ (ဂဈာ- ပြဒတန်) (ဂင်ဈာ) (ဂန်ဈာ)
- ဏ + ငှ = ဏ္ဍ (ကဏ္ဍက- ဇလ) (ကဏ်ဍက) (ကန်ဍက)

နယ်ချုပ် (၇) ဂစိတ်ပါဠိ

- ဏ+ ဌ = ဏှ (ကဏှ- ကအိ) (ကဏှဌ) (ကန်ဌ)
 - ဏ+ ဍ = ဏှ (ကဏှ- နှတ်) (ကဏှဍ) (ကန်ဍ)
 - န + တ = နှ (အနှ- ဟဲ့ကိုလှိတ်) (အနန်တ)
 - န + ထ = နှ (ဂနှ- ပြကိုဟ်) (ဂန်ထ)
 - န + ဒ = နှ (ဆနှ- ပိုက်) (ဆန်ဒ)
 - န + ဓ = နှ (ဂနှ- သူအမြဲ) (ဂန်ဓ)
 - မ + ပ = မှ (ကမှတ်- ပုံချီဒတင်ရ) (ကမ်ပတိ)
 - မ + ဖ = မှ (သမ္ပပလာပ-ဂလာန်ဟဲ့ကိုစို) (သမ်ဖပ်ပလာပ)
 - မ + ဗ = မှ (အမှ- တုံကြိုက်) (အမ်ဗ)
 - မ = ဘ = မှ (သမ္ပလ- ဝုကျော်) (သမ်ဘူလ)
- (ဏအကွန် လွန်လှူ“ပ”ဂ် ပွဲပါဠိပိဋကတ်ပိ ဟံဆိုကေတ်ရောင်။)

၄။ ဝိုလွန် လှူယအကွန်-

- က+ ယ = ကျ (သကျမုနိ-ကျော်တြီ) (သက်ကျမုနိ)
လှဟ်ဗိုမံင် (သကျမုနိ)
- ခ + ယ = ချ (အာချာတ-အာချာတ်) (အာချာတ)
- ဂ + ယ = ဂျ (အာရောဂျ-ဟဲ့ကိုယဲ) (အာရောဂ်ဂျ) (အာရော်ဂျ)
- ဃ+ ယ = ဃျ (မာဃျ- ဟ်) (မာဃယ)
- ဇ + ယ = ဇျ (သဇျာ- လျးသဇျာ) (သဉ် ဇျာ) (သန်ဇျာ)
- ချ + ယ = ချ (ကချာဒီဟ်-မပွံကချိဓာတ်) (ကချာဒီဟ်)
- ဏ+ ယ = ဏျ (အာနဏျ-ညးဟဲ့ကိုဂတ်) (အာနဏ်ဏျ) (အာနဏျ)
- တ+ ယ = တျ (တျာဟံ- တေ+အဟံ) (တျာဟံ)
- ဒ + ယ = ဒျ (အဒျ- တဲ့ဏံ) (အဒ်ဒျ) (အတ်ဇ)
- ဓ + ယ = ဈ (မဈ- လှော်ဂ်) (မဓေ)
- န + ယ = နျ (ကနျာ- ကညာ) (ကန်နျာ) (ကနယာ)
- ပ + ယ = ပျ (လိပျ- ကော်ချူတုံ) (လိပ်ပျ) (လိပျ)

နယ်ချုပ် (၈) ဂစိုတ်ပါဠိ

- ဗ + ယ = ဗျ (ဗျာဓိ- ယံ) (ဗျာဓိ)
- ဘ + ယ = ဘျ (ဘျာဒိဟိ-မပ္ပံဘိဓာတ်) (ဘယာဒိဟိ)
- မ + ယ = မျ (မျာယံ- မေ+အယံ) (မျာယံ)
- လ + ယ = လျ (ကလျာဏ-ညးမဆာ)(ကလံလျာဏ)(ကန်လျာဏ)
- သ + ယ = သျ (နိသျ- နယ်) (နိသံသျ) (နိတ်သျ)
- ဟ + ယ = ဟျ (ဂါဟျ- ပစ္စယ်မဒင်ဂိုင်ကေတ်) (ဂါဟယ)

(တင်စုတ်) လွှာယှံ ပွဲအရာမလွံက်(က, ခ, ဂ, ဇ, ဒ)ဂမ္တိုင် အတိုင်ရများင် ကွက်ယ အကွန်မန် ဒးဒ်မွဲရများင်ရ၊ ရများင်ဂကူညးတုတ်တအ်ဂ် ရများင်ခါ အယံမာတ်မကြပ်ဟေင်တုဲ ဒးဒ်မွဲရများင်ခပ် ဟဲ့လေဝ် နွံရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ “ကျဂ် ကယ၊ ချဂ် ခယ၊ ဂျဂ် ဂယ၊ ဇျဂ် ဇယ၊ ဒျဂ် ဒယ”သံဝံ အကွန်ခါမ ဒးပတိတ်ရများင်ကြပ်ပဲလောန်အိုတ်ရ။

တျ၊ ပျ၊ ဗျ၊ မျ၊ သျ၊ လျ-အကွန်ကွက်ဝံ ပတိတ်ရများင် အတိုင် ကွက်ယ အကွန်မန်ညိ။ ချဂ် ခယ၊ ကျဂ် ကယ၊ ဇျဂ် ဇယ၊ နျဂ် နယ၊ ဘျဂ် ဘယ၊ ဟျဂ် ဟယ- သံဝံ ပတိတ်ရများင်ညိ။

(သတိ) ပွဲ(ကျ၊ ဂျ၊ ကျ၊ ဒျ၊ ပျ၊ လျ)အကွန်(ဒ်)ဝံ “က, ဂ, က, ဒ, ပ, လ”တအ်ဂ် န်ဂစိုတ်သုး ဟံ့သေင်၊ သိုက်ဂ်ရများင်အကွန်တိတ်ရ၊ (အကွန်သုင်လွှာ ရများင်တိတ်သိုခါ) မှော်ဂ် ပွဲ(ကျ၊ ကျ၊ ပျ)ပိဝံ “က, က, ပ”အကွန်တအ် မိုတ်ခေတ်လှဟ် န် ဒးဒ်ဂစိုတ်ဟဲ့ရ။ လျှီ-(ရများင်မကြဲဟေင် တိတ်၊ ဂစိုတ်ဟံ့တိတ်)

ပွဲဂတအကွန်(ဒ်)မဝံ ယဝ်ခါရ အကွန်မမိက်ကိုမဲ့မွဲနွံမွဲဟေင် အတိုင် တင်စုတ်ကံ ရပ်စပ်သုင်စေဲညိ။

(ပါဠိဗျာဓိ- က ခ ဂ ပ ဗ ဘ မ-တအ် လွံက်လွှာယှံတုဲ ရများင်မွဲခပ်ဟေင် တိတ်ရ၊ ကျဂ် စ၊ ချဂ် ဆ၊ ဂျဂ် ဂျ၊ ပျဂ် ပျ၊ ဗျဂ် ဗျ၊ ဘျဂ် ဘျ(ဗျ)၊ မျဂ်

နယ်ချုပ် (၉) ဂစိုတ်ပါဠိ

မျ- သာ်ဝံ ပတိတ်တရများအိုတ်ရ၊ မန်ပိုယ် သဉ္ဇာန် ဗ္ဗာတအ် သဉ္ဇာန်
နကိုအက္ခရ်စရောင် ပသတ်)

၅။ ဝိုလွံက် လျှာအက္ခရ်-

- က + ရ = ကြ (စကြ- စက္ကဝတ်) (စက်ကြ)
- ဂ + ရ = ဂြ (ဂြဟ- ဂြိုဟ်) (ဂြဟ)
- တ + ရ = တြ (တတြ- တွဲဒွဲဂ်) (တတ်တြ)
- ဒ + ရ = ဒြ (ဘဒြ- ဆဲ) (ဘဒ်ဒြ)
- ပ + ရ = ပြ (ပြဘာ- လျးအရံင်) (ပြဘာ)
- ဗ + ရ = ဗြ (ဗြဟာ- ချေမဇော်သွဲလး) (ဗြဟာ)
- မ + ရ = မြ (အမြိတ- အမတ) (အမြိတ) (အမ်မြိတ)

(တင်စွတ်) ပွဲ(ကြ၊ တြ၊ ဒြ၊ မြ)အက္ခရ်ပန်မဝံ “က, တ, ဒ, မ”တအ်ဂ်
ဒိုဂစိုတ်သွးဟံသေင်၊ သိုဂ်ရများအက္ခရ် တိတ်မံင်ဏီ ညံင်နွံအက္ခရ်ဝါရောင်။
(အက္ခရ်သွပ်လျှာ ရများတိတ်သိုဝါ)

ပွဲဂတအက္ခရ်(၄)မဝံ ယဝ်ခါရ အက္ခရ်မမိက်ကိုပွဲပွဲနွံမွဲဟောင် အတိုင်
တင်စွတ်ဏံ ရပ်စပ်သုင်စောဲညါ။

၆။ ဝိုလွံက် လျှာလအက္ခရ်-

- က + လ = က္လ (က္လေသ- ကိလေသ) (ကလေသ)
- ပ + လ = ပ္လ (ပရိပ္ပဝ- ချေမမံက်ဂတတ်) (ပရိပလဝ)

(တင်စွတ်) ပွဲအရာမလွံက် လျှာယ, ရ, လဂမိုင် အက္ခရ်လျှာဂ် နဒဒိုဂစိုတ်သွး
ဟံသေင်၊ သိုရများဒးတိတ်ရောင်၊ အက္ခရ်သွပ်လျှာ ရများတိတ်သိုဝါမိဂွး။

တင်စွတ်ဝံ ကျင်နူကိုသုတ်“ဒုမို ဂရ”ရောင်၊ ဆဂး ညးသွးလဝ်
ဗွဲယေဘုယျ (ဗွဲမဂိုင်) ဗွဲဝဝတ္တိတဝိဘာသာ(ဗွဲအတိုင်ပိုက်ညးမသွး)ရောင်၊
ဗိုပိုင်ခြာဂ် လျှာတေံ နကိုတင်စွတ်(၂)ဂမိုင် ပိုင်ခြာကိုတဲရောင် မိဂွး။

နယ်ချုပ် (၁၀) ဂစိုတ်ပါဠိ

၇။ ဗိုလွံက် လျှဝအက္ခရ်-

- က+ ဝ = ကွ (ကွတ္ထော-မူဖိုမုံဂ်ရော) (ကွတ်ထော)
- ခ + ဝ = ခွ (အထခွဿ-အထခေါ+အဿ) (အထခွတ်ဿ)
- တ+ ဝ = တွ (ကတွာ- သွ(ပွ)တု) (ကတ်တွာ)
- ဒ + ဝ = ဒွ (ဒွါရ- တြင်) (ဒွါရ)
- ဓ + ဝ = ဓွ (မဓာသဝ-ဉာ်တုင်သတ်မုဒြာတ်) (မဓာသဝ)
- န + ဝ = နွ (အနွေတိ-ပုံဒွေတ်ဗက်ရ) (အန်နွေတိ)
- ယ+ ဝ = ယွ (ယွာဟံ- ယော+အဟံ) (ယွာဟံ)
- သ+ ဝ = သွ (သွာဟံ- သော+အဟံ) (သွာဟံ)
- ဟ+ ဝ + ဟွ (ဗဟွာဗာဓော-ဗဟု+အာဗာဓော) (ဗဟွာဗာဓော)

(တင်စုတ်) ပွဲ(တွ, နွ)အက္ခရ်ဝါမဝံ “ တ, န ” တအ်ဂ် နှိဂစိုတ်သူးဟံသေင်၊ သိုကိုရမုာင်အက္ခရ် တိတ်မံင်ဏီ ညံင်နွံအက္ခရ်ဝါရောင်။ (အက္ခရ်သုတ်လျှ ရမုာင်တိတ်သိုဝါ)

ပွဲကတအက္ခရ်(၂)မဝံ ယဝ်ခါရ အက္ခရ်မမိက်ကိုမွဲနွံမွဲဟေင် အတိုင် တင်စုတ်ဏံ ရပ်စပ်သုင်စောဲညါ။

၈။ ဗိုလွံက်သဗျဉ် လျှအက္ခရ်(တ, န, မ, တြ အက္ခရ်)-

- သ+ တ = သွ (ဥတ္တသွ- လကိုတ်) (ဥတ်တသံသတ)
- သ+ န = သွ (သေ့ဟ- ဇေတိတ်) (သနေဟ)
- သ+ မ = သွ (ကသွာ- မူဟိုတ်) (ကသံသွာ) (ကတ်သွာ)
- သ+တ+ရ = သြ (ဘသြာ- ထိုင်စုာ်) (ဘသံသတြာ)

(တင်စုတ်) ပွဲသဗျဉ် လွံက်လျှအက္ခရ်ပွဲ အက္ခရ်တအ်နွံမွဲ သိုဂစိုတ်အက္ခရ်လျှ ရမုာင်အက္ခရ်လျှသုတ် သိုဝါတိတ်ရောင်။

နယ်ချုပ် (၁၁) ဂစိုတ်ပါဠိ

၉။ ဗိုလွံက်ဗျဉ် လွှာဟအက္ခရ် (ဥ, ဏ, န, မ, ယ, ဝ, ဋ ဗျဉ်)-

- ဥ + ဟ = ဋ (ပဋ- ဗြဒညာ) (ပဉ်ဋ) (ပန်ဋ)
- ဏ + ဟ = ဏှ (ပုဗ္ဗဏှ-ကာလပလောင်ယး) (ပုမ်ဗဏှဏှ)
- န + ဟ = နှ (နှာန- ပွမဟံဉ်) (နှာန) မွဲနယ်(နဟာန) ဝံ
- မ + ဟ = မှ (အမှ- အဲ၊ တုမှ-တုအဲ) (အမ်မှ) (တုမ်မှ)
- ယ + ဟ = ယှ (ပဂ္ဂယှ- ပွမယိုက်ဒိုက်) (ပဂ်ဂယ်ယှ)(ပက်ဂယ်ယှ)
- ဝ + ဟ = ဝှ (အဝါယတိ-ပုံကော်ရ) (အဝါယတိ)
- ဋ + ဟ = ဋှ (ရဋှ- ယှ) (ရဋှဋှ) (ရန်ဋှ)

(တင်စုတ်) ပဲ့ပါဠိလွံက်“ဋ, ဏှ, နှ, မှ, ယှ, ဋှ”ဂမိုင် (ဥ၊ ဏ၊ န၊ မ၊ ယ၊ ဋ)အက္ခရ်တအ်ဂှ် စိုန်ရန်မအက္ခရ်မွဲမကိုလေဝ် ညံင်ရဲဝါ လွံက်လဝ်ကို မွဲမဂှ် ပတိတ်ရမုာ်ဂစိုတ်တုဲ မွဲမဂှ် ပံင်ကိုကွက်ဟတုဲ ဒးပတိတ်ရမုာ်ရ။

အသဒိသဒေဘ ဒွိတ်ဂအံ တုဲဆဝံရောင်။

နယ်ချုပ် ပါဠိပါဠိလွံက်ဂမိုင် တုဲဆဝံရောင်။

နယ်ချုပ် (၁၂) ဂစိုတ်ပါဠိ

နယ်ပွိတ်ရများဂစိုတ်ပါဠိ ဘာသာမန်

ဗိုပါ်ဗျဉ် နှိဂစိုတ် ဟံ့နှိဂစိုတ်

ပှော်ဗျဉ်(၃၃)မဂမှိုင် ပထမအကွန်(၅)မ၊ တတိယအကွန်(၅)မ၊ ပဉ္စမအကွန်(၅)မ၊ ယ, လ, သ, ငှဗျဉ် ပံင်ဗျဉ်(၁၉)မဝံ နှိဗျဉ်ဂစိုတ်သိုင်စေဲ ပဲ့ပါဠိရောင်။

ဒုတိယအကွန်(၅)မ၊ စတုတ္ထအကွန်(၅)မ၊ ရ, ဝ, ဟ, အဗျဉ် ပံင်ဗျဉ် (၁၄)မဝံ ဟံ့နှိဗျဉ်ဂစိုတ် ပဲ့ပါဠိရောင်။

အကွန်ဂစိုတ် ကော်ရများဂစိုတ်(၇)သ်

ပှော်အကွန်ဂစိုတ်(၁၉)မတအ်ဂှ် ဗိုဝံပတိတ်ရများ နွံ(၇)ရများရ။ ပှော်ရများဂ(၇)သ်ဂှ် -

အကွန်	ကော်	ရများ
က, ဂ	-	ဂစိုတ်ကက်
ငှ (င်)	-	ဂစိုတ်ကင်
စ, ဇ, ငှ, ခှ, တ, ဒ, သ	-	ဂစိုတ်ကတ်
ဥ, ဏ, န, ငှ, လ	-	ဂစိုတ်ကန်
ပ, ဗ	-	ဂစိုတ်ကပ်
မ (နိဂှဟိတ်-မိန္ဒ)	-	ဂစိုတ်ကမ်
ယ	-	ဂစိုတ်ကယ်

အကွန်ရများဂစိုတ်တုန် - က၊ ငှ၊ တ၊ န၊ ပ၊ မ၊ ယ မနှိရ။

နယ်ချုပ် (၁၃) ဂစိုတ်ပါဠိ

ဂစိုတ်ဂမိုင် ကျောံသွါ

ဂစိုတ်ကက်ကိုသွါ (အ, ဣ, ဥ, ဇ, ဩ)

- အသွါ- အ + က် =အက် (စက္က-ဒမ်) (စက်က)
- ဣသွါ- ဣ + က် =ဣက် (တိက္ခ-ဥံမညွေက်ညွာ) (တိက်ခ)
- ဥသွါ- ဥ + က် =ဥက် (ဒုက္ခ-ဒဒိမ်) (ဒုက်ခ)
- ဇသွါ- ဇ + က် =ဇက် (ပါဠိယေက္ကံ-တုဟ်ဟ်) (ပါဠိယေက်ကံ)
- ဇ + ဂ် = ဇဂ် (ဖေဂု-ခေဘ်) (ဖေဂု)(ဖေက်ဂု)
- ဩသွါ- ဩ+ က် =ဩက် (ဩက္ကာက-သိုင်ဩက္ကာက)(ဩက်ကာက)
- ဩ+ ဂ် =ဩဂ် (ယောဂ-ယာန်ဂီ) (ယောဂ်)

ဂစိုတ်ကင်ကိုသွါ (အ, ဣ, ဥ, ဩ)

- အသွါ- အ + င် =အင် (ကင်္ဂါ-သေ့ဟ်ပှာ) (ကင်ခါ)
- ဣသွါ- ဣ + င် =ဣင် (လိဂ်-လိင်) (လိင်ဂ)
- ဥသွါ- ဥ + င် =ဥင် (တုဂ်-ဥံမဂိုင်သေ့) (တုင်ဂ)
- ဩသွါ- ဩ+ င် =ဩင် (ပေါင်- သေင်ဂစေံ) (ပေါင်ခ)

ဂစိုတ်ကတ်ကိုသွါ (အ, ဣ, ဥ, ဇ, ဩ)

- အသွါ- အ + သ် =အသ် (အသွ- တုံ) (အသ်သွ)
- ဣသွါ- ဣ + သ် =ဣသ် (တိဿ-ပုသျုနက္ခတ်) (တိသ်သ)
- ဥသွါ- ဥ + စ် =ဥစ် (ဥစ္စ- ဥံမသျုင်) (ဥစ်စ) (ဥတ်စ)
- ဇသွါ- ဇ + တ် =ဇတ် (မေတ္တာ-ပွမဆာန်) (မေတ်တာ)
- ဩသွါ- ဩ+ ဇ် =ဩဇ် (ပါမောဇ-ပွမအိုဟ်တိုဟ်) (ပါမောဇဇ)

ဂစိုတ်ကန်ကိုသွါ (အ, အာ, ဣ, ဥ, ဇ, ဩ)

- အသွါ- အ + ဏ် =အဏ် (ကဏ္ဍ- ကတောဝ်) (ကဏ်ဏ)

နယ်ချုပ် (၁၄) ဂစိုတ်ပါဠိ

- အာသွၢ်- အာ+ င် =အာင် (အာဠက-မဲ့ဇိပ်/တိုင်ဒက်စိင်)(အာဠဠက)
 ဣသွၢ်- ဣ + န် =ဣန် (ဘိန္နုန- ပုမပလီပလာ) (ဘိန်ဒန)
 ဥသွၢ်- ဥ + လ် =ဥလ် (ဝေပုလ္လ- သွဲလး) (ဝေပုလ်လ)
 ဧသွၢ်- ဧ + ဉ် =ဧဉ် (အာနေဉ္ဇ-စိင်/ပွဟုံချီဒတပ်) (အာနေဉ်ဇ)
 ဩသွၢ်- ဩ+ ဏ် =ဩဏ် (သောဏ္ဏ-ထပ်) (သောဏ်ဏ)

ဂစိုတ်ကပ်ကိုသွၢ် (အ, ဣ, ဥ, ဧ, ဩ)

- အသွၢ်- အ + ဝ် =အဝ် (သဗ္ဗ- အလုံအိုသို) (သဝ်ပ)
 ဣသွၢ်- ဣ + ဝ် =ဣဝ် (သိပ္ပ- ကွတ်) (သိဝ်ပ)
 ဥသွၢ်- ဥ + ဝ် =ဥဝ် (သုပ္ပက- ထးသွတ်) (သုဝ်ပက)
 ဧသွၢ်- ဧ + ဝ် =ဧဝ် (ဒေပ္ပ- သျှ်ဆု) (ဒေဝ်ပ)
 ဩသွၢ်- ဩ+ ဝ် =ဩဝ် (သောပ္ပ- သွပ်လုံ) (သောဝ်ပ)

ဂစိုတ်ကမ်ကိုသွၢ် (အ, ဣ, ဥ, ဩ)

- အသွၢ်- အ + မ် =အမ် (ကမ္မ-လကံကတ်/ကျသင်) (ကမ်ပု)
 ဣသွၢ်- ဣ + မ် =ဣမ် (ဗိမ္မ- ကောန်ရုပ်) (ဗိမ်ပ)
 ဥသွၢ်- ဥ + မ် =ဥမ် (ကုမ္မ- နင်) (ကုမ်ဘ)
 ဩသွၢ်- ဩ+ မ် =ဩမ် (သောမ္မ- ပွမသျှိက်မှိုက်) (သောမ်မ)

ဂစိုတ်ကယ်ကိုသွၢ် (အ, ဣ, ဥ, ဧ)

- အသွၢ်- အ + ယ် =အယ် (အယျ- တ) (အယ်ယ)
 ဣသွၢ်- ဣ + ယ် =ဣယ် (ဘိယျော-ဗွဲမလောန်) (ဘိန်ယော)
 ဥသွၢ်- ဥ + ယ် =ဥယ် (သုယျတိ-ပုံဂပ်စိင်) (သုယ်ယတိ)
 ဧသွၢ်- ဧ + ယ် =ဧယ် (တေယျ- မရနက်ကိုပိ)(တေယ်ယ)(တေယ)

နယ်ချုပ် (၁၅) ဂစိတ်ပါဠိ

(ဂလာန်မကန်) ဂစိတ်ကင်ကိုဉာသွီ၊ ဂစိတ်ကမ်ကိုဉာသွီ၊ ဂစိတ်ကယ်ကိုဉာသွီ၊ တအ်ဂ် ဆိုအောန်တဲ ဟံစုတ်လဝ်ရ၊ (ဟဲ့မိက်သွး)

နကိုအာသွီမွဲး ဂစိတ်ကန်မဲမဟောင် ဝံဆိုကေတ်ရ၊ စိုန်ဂ်လေဝ် နကိုနယ်သဒ္ဒါမွဲး ကြနူသံယိုဂ် အာ,က္လီ,ဥုသွီ နွဲမွဲး ဒးသုရသတဲ အာ,က္လီ,ဥုသွီ မံင်ကြနူသံယိုဂ်ဟံမာန်ဂ်ရ ပဲ့အရာဂစိတ်ကိုသွီဝံ ဂ္လီ,ဥုသွီ ဟံစုတ်လဝ်ရ၊ အာသွီဂ် ဂစိတ်ကန်မဲ မံင်မာန်ရောင် ဝံဆိုကေတ် ပဲ့အဘိဓာန်ရ။

နိဂ္ဂဟိတ်(ဗိန္ဒု) ကျောံရများ

ပှောဝ်သွီ(၈)မတအ်ဂ် ရသသွီပိမဟောင် တောဲကိုနိဂ္ဂဟိတ်(ဗိန္ဒု)ဝံရ။ အသွီကိုနိဂ္ဂဟိတ် (အ + ဝံ = အံ)ဂ် ဒးပတိတ်ရများ“ခွဲကျိပ်” နကိုရများ အံသွီရောင်။

ဣသွီကိုနိဂ္ဂဟိတ်(ဣ + ဝံ = ဣ)ဂ် ဒးပတိတ်ရများ“အိင်” နကိုရများ ဂစိတ်ကင်ကိုဣသွီ ပံင်ရောင်။ (ဒှဲဝံ နိဂ္ဂဟိတ်ဂ် ဒှ်ဂစိတ်ကင်ရ။)

ဥသွီကိုနိဂ္ဂဟိတ်(ဥ + ဝံ = ဥ)ဂ် ဒးပတိတ်ရများ“အင်” နကိုရများ ဂစိတ်ကင်ကိုဥသွီ ပံင်ရောင်။ (ဒှဲဝံ နိဂ္ဂဟိတ်ဂ် ဒှ်ဂစိတ်ကင်ရ။)

(တင်စုတ်) နိဂ္ဂဟိတ် ပံင်ကိုအသွီတဲ ဗုဂ်နကိုဗျဉ်မွဲး ပဲ့လိက်မန်ပိုယ်တေံ နိဂ္ဂဟိတ်ဂ် ဒှ်ရများအံသွီ၊ ဂစိတ်ကမ်, ဂစိတ်ကအ် ပိသ် ဒှ်မာန်မံင်တဲ ပဲ့ပါဠိဏံ ရများအံသွီမဲဟောင် ဒှ်မာန်ရ။

နိဂ္ဂဟိတ် ပံင်ကိုဣသွီမွဲး နိဂ္ဂဟိတ်ဂ် ပဲ့မန်ကို ပဲ့ပါဠိကို ဒှ်ရများ ဂစိတ်ကင်ဟောင်ရ။

နိဂ္ဂဟိတ် ပံင်ကိုဥသွီမွဲး နိဂ္ဂဟိတ်ဂ် ပဲ့လိက်ပန်ပိုယ်တေံ ဒှ်ရများ ဂစိတ်ကင် ဂစိတ်ကမ် ဓါသ် ဒှ်မာန်မံင်တဲ ပဲ့ပါဠိဏံ ရများဂစိတ်ကင်ဟောင်ရ။

နယ်ချုပ် (၁၆) ဂစိုတ်ပါဠိ

ဗိုနိုဂ္ဂဟိတ်ကိုအသွှ်(အ+◌=အံ) မှုလ္လျူဗျဉ်(၃၃)မ-

- က + ◌ = ကံ (ကံ- ချ်/ ဥဒကံ-ဥဒံ) (ကံ)(ဥဒကံ)ရမုဉ်ခွဲကွိပ်
- ခ + ◌ = ခံ (ခံပုပ္ပ- ပ္လ္လအကး) (ခံပုပ်ဖ)
- အ + ◌ = အံ (အံသ- ပုး) (အံသ)

မပ္ပံသင်ဝံ ဗိုကိုဗျဉ်(၃၃)မအိုတ် ဗွမ်မာန်မံင်တဲ ရမုဉ်ဗျဉ်တုဟ်ဟ်ကောံ ဗွမ်ကိုရမုဉ်“ခွဲကွိပ်”တဲမှ ပ္လိတ်ရမုဉ်မာန်ရ။

ဗိုနိုဂ္ဂဟိတ်ကိုဣသွှ်(ဣ+◌=ဣံ) မှုလ္လျူဗျဉ်(၃၃)မ-

- ထ + ဣ + ◌ = ထိ (ဣတ္ထိ- ပြ) (ဣတ်ထိင်)
- ဇ + ဣ + ◌ = ဇိ (ဥပ္ပဇိ- စိုန်ဒ်တဲ) (ဥပ်ပတ်ဇိင်)

မပ္ပံသင်ဝံ ဗိုကိုဗျဉ်(၃၃)မအိုတ် ဗွမ်မာန်မံင်တဲ ရမုဉ်ဗျဉ်တုဟ်ဟ်ကောံ ဗွမ်ကိုရမုဉ်“အိင်”တဲမှ ပ္လိတ်ရမုဉ်မာန်ရ။

ဗိုနိုဂ္ဂဟိတ်ကိုဥသွှ်(ဥ+◌=ဥံ) မှုလ္လျူဗျဉ်(၃၃)မ-

- သ + ဥ + ◌ = သံ (အသောသံ-စိုန်ဂံမိင်တဲ) (အသံသောသုင်)
- စ + ဥ + ◌ = စံ (အဝေါစံ- စိုန်သုးတဲ) (အဝေါစင်)

မပ္ပံသင်ဝံ ဗိုကိုဗျဉ်(၃၃)မအိုတ် ဗွမ်မာန်မံင်တဲ ရမုဉ်ဗျဉ်တုဟ်ဟ်ကောံ ဗွမ်ကိုရမုဉ်“အိုင်”တဲမှ ပ္လိတ်ရမုဉ်မာန်ရ။

နယ်ပ္လိတ်ရမုဉ်ဂစိုတ်ပါဠိ

ဘာသာမန် တဲဆဝံရောင်။

နယ်ချုပ် (၁၇) ဂစိုတ်ပါဠိ

အသတ် အသံထွက်နည်း

၁။ ပထမအက္ခရာ(က၊ စ၊ ဋ၊ တ၊ ပ)ဖြင့် အသတ်ပြုလုပ်ရာ၌ အသံထွက်နည်းကို နားလည်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအက္ခရာ(ခ၊ ဆ၊ ဌ၊ ထ၊ ဖ)နှင့်

စတုတ္ထအက္ခရာ(ယ၊ ဈ၊ ပ၊ ဓ၊ ဘ)ကို အသတ်အဖြစ် အသုံးမပြုကြချေ။

၂။ တတိယအက္ခရာ(ဂ၊ ဇ၊ ခ၊ ဒ၊ ဗ)တို့ကို အသတ်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထိုအခါ မိမိသက်ဆိုင်ရာ ပထမအက္ခရာ အသတ်သံအတိုင်း အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ- အဇ္ဇ=အစ်ဇ-ဟု (-စ်)သတ်သံဖြင့် အသံထွက်ရမည်။

 သဗ္ဗ=သပ်ဗ-ဟု (-ပ်)သတ်သံဖြင့် အသံထွက်ရမည်။

၃။ ပဉ္စမအက္ခရာ(င၊ ည)ကို အသတ်အဖြစ် အသုံးပြုရာ၌ (-င်)သတ်သံ ထွက်ဆိုရမည်။ ပဉ္စမအက္ခရာ(ဏ၊ န၊ မ)တို့ကို အသတ်အဖြစ် အသုံးပြုရာ၌ သေးသေးတင်အသံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- အည= အင်ည။

 ဝဏ္ဏ= ဝံဏ။

 အနွ= အံန။

 ကမ္မ= ကံမ-ဟု အသံထွက်ရမည်။

၄။ ယနှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ အပေါ်ယကို (-ယ်)သတ်အဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

ဥပမာ- အယျ= အယ်ယ-ဟု အသံထွက်ရမည်။

နယ်ချုပ် (၁၈) ဂစိုတ်ပါဠိ

၅။ လနှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ အပေါ်လကို သေးသေးတင်အသံ ထွက်ရမည်။

၆။ သနှစ်လုံးဆင့်ရာ၌ ရှေ့သကို (-တ်)သတ်သံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- ယဿ= ယတ်သ-ဟု အသံထွက်ရမည်။

၇။ ဣသရနှင့်ဥသရကို (က၊ ဂ၊ စ၊ ဇ)သတ်ရာ၌ (-တ်)သတ် အသံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ-	တိက္ခ= တိတ်ခ၊	ဒုက္ခ= ဒုတ်ခ။
	ဥဂ္ဂါ= ဥတ်ဂါ၊	ကိစ္စ= ကိတ်စ။
	ဥစ္စ= ဥတ်စ၊	ဘိဇ္ဇန= ဘိတ်ဇန။
	ဥဇ္ဇ= ဥတ်ဇ။	

၈။ ဣသရနှင့်ဥသရကို ပဉ္စမအက္ခရာ(င၊ ဥ၊ န၊ က၊ မ)တို့ဖြင့် သတ်ရာ၌ (-န်)သတ် (-မ်)သတ် အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-	လိင်္ဂ= လိန်ဂ၊	ကိဉ္စန= ကိန်စန။
	တိဏ္ဏ= တိန်ဏ၊	ဘိန္ဒ= ဘိန်န။
	တုဂ်= တုန်ဂ၊	ပုဉ္စ= ပုန်ဆ။
	ပုဏ္ဏ= ပုန်ဏ၊	စုန္ဒ= စုန်ဒ။
	ဗိမ္ဗ= ဗိမ်ဗ၊	ကုမ္ဘ= ကုမ်ဘ။

၉။ ဣသရနှင့်ဥသရကို (ယ၊ လ၊ ဋ)တို့ဖြင့် သတ်ရာ၌ (-န်)သတ် အသံထွက်ရမည်။

ဥပမာ-	ဘိယျော= ဘိန်ယော၊	ယေဘုယျ= ယေဘုန်ယ။
	ဗိလ္လ= ဗိန်လ၊	ဝေပုလ္လ= ဝေပုန်လ။
	ဝိရုဋ္ဌ= ဝိရုန်ဋ္ဌ(လှ)။	

နယ်ချုပ် (၁၉) ဂစိုတ်ပါဠိ

၁၀။ က္ကသရနှင့်ဥသရကို (သ)သတ်ရာ၌ (-တ်)သတ် အသံထွက်ရမည်။
ဥပမာ- တိဿ= တိတ်သ၊ ဖုဿ= ဖုတ်သ။

၁၁။ ဒေသရကို (က်၊ ဂ်၊ စ်၊ ဇ်၊ ဋ်၊ ခ်၊ တ်၊ ဇ်၊ ပ်၊ ဗ်၊ သ်)တို့ သတ်ရာ၌ (အ)ကို (-စ်)သတ်သည့်အသံ (အစ်)သံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- ပါဠိယေက္က= ပါဠိယစ်ကံ။
ဖေဂ္ဂ= ဖစ်ဂ၊ ပေစွ= ပစ်စ။
ဆေဇ္ဇ= ဆစ်ဇ၊ သေဌ= သစ်ဌ။
ဇေဌ= ဇစ်ဌ၊ လေဇ္ဈ= လစ်ဈ။
ဧတ္ထ= အစ်ထ၊ မေတ္တာ= မစ်တာ။
ဒေပု= ဒစ်ပ၊ ပေဿ= ပစ်သ။

၁၂။ ဒေသရကို (-ဉ)သတ်ရာ၌ (အ)ကို (-င်)သတ်သည့်အသံ (အင်)သံ-ဟု ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- အာနေဉ္ဇ= အာနင်ဇ။

၁၃။ ဩသရကို (က်၊ ဂ်၊ သ်)သတ်ရာ၌ (အောက်)အသံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- ဩက္ကာက= အောက်ကာက၊ ယောဂ္ဂ= ယောက်ဂ။
မောဂ္ဂလ္လာန= မောက်ဂန်လာန၊
မောက္ခ= မောက်ခ၊ ဝေါဿ= ဝေါက်သ။

၁၄။ ဩသရကို (-င်)သတ်လျှင် (အောင်)အသံ ထွက်ရမည်။

ဥပမာ- ပေါခိံ= ပေါင်ခ။

နယ်ချုပ် (၂၀) ဂစိုတ်ပါဠိ

၁၅။ ဩသရကို (ဇံ၊ ဋံ၊ တံ၊ ဒံ၊ ဝံ)သတ်ရာ၌ (အွတ်)အသံ ထွက်ရမည်။

- ဥပမာ- ပါမောဇ္ဇ= ပါမ္မတ်ဇ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ= ဖုတ်ဋ္ဌတ်ဗ။
- ယောတ္ထ= ယုတ်တ၊ ပေါတ္ထက= ပွတ်ထက။
- လောဒ္ဒ= လွတ်ဒ၊ သောပု= သွတ်ပ။
- ယောဗ္ဗန= ယုတ်ဗန၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ= ဗွတ်ဇင်ဂ။

၁၆။ ဩသရကို (ဂြံ၊ နံ၊ ဏံ၊ မံ)သတ်ရာ၌ ဝဆွဲ(-န်)သတ်သံ (အွန်)အသံ ထွက်ရမည်။

- ဥပမာ- ကောဉ္ဇ= ကွန်စ၊ ကောဏ္ဍည= ကွန်ဉ်ည။
- သောဏ္ဏ= သွန်ဏ၊ ဗောဓိ= ဗွန်ဓိ။
- ဟောန္တ= ဟွန်တု၊ သောမ္မ= သွန်မ။

အသတ် အသံထွက်နည်းများ ပြရာအခန်းကို
ဤတွင် ပြီး၏

နယ်ချုပ် (၂၁) ဂစိုတ်ပါဠိ

နိဂုံး

လင်္ကာမွှေး“ သုစိပုဘာဝိလိသိဓာ”ဝံ သွတ်ဝုတ်တံ နမပွံပက်မ္ဘီ မှုံကို သူ့အမြဲ မောင်ဇော်ကျော်ဂေါင်တံကို ညိုင်ရသျှိုက်မှိုက်စရ်လပ် ပွဲကျိုပ်ကို၊ ကောန်ကတ်လိက် နွဲပိုက်ကိုဇ္ဇောန်ပညာ ကွတ်နာနာ ဗွဲမသျှိုက်မှိုက်ကိုလိက် ပတ်တံကိုလေဝ်-

- သု - သုဏေယျ = ဒးကလင်ပင်မိုင်ရ၊
- စိ - စိန္တေယျ = ဒးချပ်ဗွာရဏာရ၊
- ပု - ပုစ္ဆေယျ = ဒးသွာန်ရ၊
- ဘာ - ဘာသေယျ = ဒးဟိုဂး ချပ်ဂွန်ရ၊
- ဝိ - ဝိစာရေယျ = ဒးဗွာရဏာရ၊
- လိ - လိခေယျ = ဒးချူကျော်ရ၊
- သိ - သိက္ခေယျ = ဒးကတ်လုတ်ရ၊
- ဓာ - ဓာရေယျ = ဒးပကင်ရင် ပတိုန်ပါင်စိုတ်ရ၊

ဒွေတ်ဗက်အတိုင်အဓိပ္ပါယ်မိက်သွး မတွံဂး သုစိပုဘာဝိလိသိဓာ အကွာန်ဒွံမ မွဲဟွံဂွံသျှိုတ် ပွဲဂွံစိုတ်ကျေသျှိုက်မှိုက် ဗွဲမဗိုန်ဒးဇ္ဇောန်တရောင်ဂှ် ဆပ်ပုဟ်ဏာ ဗွဲလေဝ်မေတ္တာတဲ အုပ်ကျေန်ဂိုလိခိဝံရောင်။

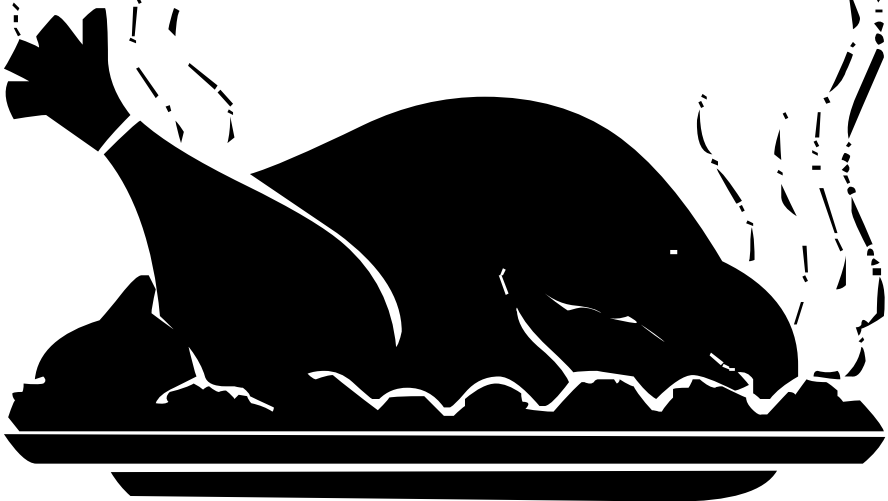
“ဗုဒ္ဓသာသနံ စိရံ တိဋ္ဌတု”

“သာသနာတို့မှုံကိုပိုန်ကျော်တြိ သြဝ်ကိုဂွံတန်တအာ အဓာန်မဂိုင်သေ့ဂဲညိ။”

- တဲချူ- ၁၃၇၈-သွံ၊ ဂိတုခွဲသီပင် တဲဗြဲဗတိ၊
- တဲချူစိုပ်ဒတဲ- ၁၃၇၈-သွံ၊ ဂိတုခွဲသီ(၈)စွေက်၊ တဲသိုက်၊
- တဲတက်ပွိတ်- ၁၃၇၉-သွံ၊ ဂိတုပသ်(၁၄)စွေက် တဲဗုဒ္ဓဝါ။

ညီသာကောံသွဟ် နှိဇြဟတ်ဂကူ

အရေဝ်မန်ကို	ဒးဟိုလှိုန်ဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
လိက်ပတ်သျှောန်	ဒးဂိုတ်ဗ္ဗောန်ဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
ယေန်သွာင်မန်ပြဲ	ဒးမင်မွဲဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
ကွိုင်ကျိုက်မန်ဇေတ်	ဒးကေတ်စဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
ယုမန်ကောံဟုတ်	ဒးခုတ်တင်ဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
ချင်မန်နွံအဝို	ဒးခမံက်လဟိုဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို၊
ကိုန်ချင်ဇေတ်တ်	ဒးဒက်ပ္ပန်ဟေင်ဂ်	နှိတ်လျိုင်ပို။

သာသနာ- ၂၅၆၁

သက္ကရာဇ်-၁၃၇၉

နယ်ချဲ့ပုံ ပါဠိပါဠိလွှဲကံဂမ္ဘိုင်

ကျော်

နယ်ပွိတ်ရမ္ပာင်ဂစိုတ်ပါဠိ

ဘာသာမန် / ပွာ

ညးမဂ္ဂါဏ္ဍာံ

ရာမညတေဇာ

ဘာကမန်၊ ချင်ဇြပ်ဗု